"ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר"

(1)

*ואריב"ל חייב אדם לקרות את המגילה
תנ"ל בלילה ולשנותה ביום שנאמר °אלהי אקרא
כנ יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי סבור
מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין
דידה ביממא אמר להו רבי ירמיה לדידי
מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון
דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה
איתמר נמי אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה
*חייב אדם לקרות את המגילה בלילה
ספ"ו ולשנותה ביום שנאמר °למען יזמרך כבוד
ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך:

בנ' מגילה (3)

(2)

ולשנותה ביום. זכר לנס שהיו זועקין בימי לרתן יום ולילה: **לקרא.** במזמור למנצח על אילת השחר הוא שנאמר על אסתר כדאמרינן במסכת יומא (דף כט:) למה נמשלה אסתר כאילת כו': **סבור מינה.** כגון הישיבה שמעתו שמועה זו בלה"ק ולשנותה ביום היו סבורין דהאי ולשנותה לשון שונה משנה הוא: **למיתני מתני' דידה.** משניות של מסכת מגילה: **לעבור פרשתא דא ואתנייה.** אסייס פרשה זו ואשנה אותה פעם שניה: **בירלה.** דמן בירי: **יזמרך כבוד.** ביום ולא ידום בלילה והאי קרא במזמור לדוממך ה' כי דליתני דרשין בפסיקתא *)במרדכי ואסתר והמן ואחשורוש וקריאת מגילה שבח הוא שמפרסמין את הנס והכל מקלסין להקדוש ברוך הוא:

רש"י (שם)

(3)

יא יב בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּד חָמֵשׁ
מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן בִּשְׁאָר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מֶה עָשׂוּ וּמַה־
יג שְׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עוֹד וְתֵעָשׂ: וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־
הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם־מָחָר לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן לַעֲשׂוֹת כְּדָת הַיּוֹם וְאֵת
יד עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן יִתְלוּ עַל־הָעֵץ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֶן דָּת
טו בְּשׁוּשַׁן וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן תָּלוּ: וַיִּקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִיִּים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן
גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ
טז וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם: וּשְׁאָר הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בִּמְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ וְעָמַד עַל־נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאֹיְבֵיהֶם וְהָרֹג בְּשֹׂנְאֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם: בְּיוֹם־שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יז
לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה:
יח וְהַיְּהוּדִיִּים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ
וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה:

מגילת אסתר

(4)

*ואריב"ל *נשים חייבות במקרא
מגילה *שאף הן היו באותו הנס בנ' מגילה (3)

(5)

וקריאת מגילה
שבח הוא שמפרסמין את הנס והכל מקלסין להקדוש ברוך הוא:

רש"י (שם)

(6)

שלחה להם אסתר
מגי' לחכמים כתבוני לדורות שלחו לה °הלא
כנ כתבתי לך שלישים שלישים ולא רבעים עד
שמות יז שמצאו לו מקרא כתוב בתורה °כתב זאת
זכרון בספר כתב זאת מה שכתוב כאן
ובמשנה תורה זכרון מה שכתוב בנביאים
בספר מה שכתוב במגלה כתנאי כתב זאת מה
שכתוב כאן זכרון מה שכתוב במשנה תורה
בספר מה שכתוב בנביאים דברי רבי יהושע
ר' אלעזר המודעי אומר כתב זאת מה שכתוב
כאן ובמשנה תורה זכרון מה שכתוב בנביאים
בספר מה שכתוב במגילה בנ' מגילה (ג')

(7)

וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים:

פ' בשלח

(8)

רבי יהודה הנשיא אומר חמשה עמים פסע עמלק ובא ועשה מלחמה עם ישראל, שנא' כ) עמלק יושב בארץ הנגב שהיה לפנים מכולן. רבי נתן אומר לא בא עמלק אלא מהררי שעיר, ארבע מאות פרסה פסע עמלק ובא ועשה מלחמה עם ישראל.

מכילתא - בשלח

(9)

וַיַּרְא יְהוָה כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רָע כָּל־הַיּוֹם:

פ' רחת בראשית

(10)

*חנן אל
תאמין בעצמך עד יום מותך שהרי *יוחנן
כ"ג שמש בכהונה גדולה שמנים שנה
ולבסוף נעשה צדוקי

בנ' ברכות (כט)

(11)

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
אֶת־הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים
ב אֲשֶׁר אִתּוֹ: וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
ג לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמְרוּ
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדֳּכַי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת
ד מִצְוַת הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי כְּאָמְרָם אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ
לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי כִּי־הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר־הוּא יְהוּדִי:

מגילת אסתר

(12)

לא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־
ו מֹולַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד: וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם מָרְדֳּכַי יא
מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יֵּעָשֶׂה
בָּהּ: (שם)

(13)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל־רֹאשׁ
ו הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה
לְהִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה:

פ' בשלח

(14)

ואפשר דהא דאמר ולשנותה משום דעיקר מלותה ביום היא והקריאה בלילה היא רק שיהי' ביום קריאה שני' וכ"מ בהא דהיכא דביממא לא יהי' עליו חיוב גם בלילה פטור.

שפת אמת מגלה (ג')

(15)

בן זומא אומר מנין ששוק כולל יותר והוא שמע ישראל וגו' בן עזאי אומר מנין ששוק כולל יותר והוא את הבכר אחד תעשה בבקר וגו' עמוד ר' שלומי על רגליו ואמר הלכה כבן עזאי לכתיב בכל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן וגו'.

רבינו אין ירנה

(16)

חמשה דברים אירעו את אבותינו
בשבעה עשר בתמוז

נשתברו הלוחות (ו) ובטל התמיד והובקעה
העיר ושרף אפוסטמוס את התורה(ב) והעמיד
צלם בהיכל

מגילה ומקרא

(17)

מפרקי דרבי אליעזר לפי שלא רצו
נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל יד]
לכך נתן להן הקב"ה שכרן שיהו משמרות ראשי
חדשים יותר מהאנשים. (א) (ב) ושמעתי מאחי הרב
יהודה טעם לדבר לפי שהמועדים נתקנו כנגד
האבות פסח כנגד אברהם דכתיב (בראשית יח ו)
לושי ועשי עוגות ופסח היה שבועות כנגד יצחק
שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו
של יצחק. סוכות כנגד יעקב דכתיב (בראשית לג יז)
ולמקנהו עשה סוכות יז] וי"ב ראשי חדשי השנה
שגם הם (ג)נקראים מועדים יח]כנגד י"ב שבטים יט]
וכשחטאו בעגל ניטלו מהם וניתנו לנשותיהם [ט]
לזכר שלא היו באותו חטא:

(18)

י"ב חוסיס נסח י"ב סנטיס והן כסדר הדגליס

(19)

דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפֹנָה לְצִבְאֹתָם כה
וְנָשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדָּי: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנֵים וְשִׁשִּׁים כו
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת: וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל כז
בֶּן־עָכְרָן: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: כח
וּמַטֵּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן: וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם כט ל
שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה דָן לא
מְאַת אֶלֶף וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לָאַחֲרֹנָה יִסְעוּ
לְדִגְלֵיהֶם:

(20)

וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם־אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינוֹת
מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ
ט אֵין־שֹׁוֶה לְהַנִּיחָם: אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִּים
כִּכַּר־כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ:

(21)

ויואמר המן למלך אחשורוש ישנו עם אחד, אמר רבא ליכא איניש
דידע לאשתעויי לישנא בישא כהמן, אמר ליה תא ניכלינהו,
אמר ליה ספתפינא מאלההון דילמא גביד בההוא גברא כדעבד בהו
בקמאי, אמר ליה ישנו מן המצות

(22)

לִבְנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו
חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן:

(23)

(ו) ימינך, ימינך, שתי פעמים, כשישראל עושין רצונו של מקום
השמאל נעשית ימין[95]. ימינך ה' נאדרי בכח, להציל את ישראל.
וימינך השנית תרעץ אויב.

(24)

בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל:

(25)

יחלק שלל, מרדכי ואסתר[14] שהם מבנימין יחלקו
את שלל המן, שנאמר: הנה בית המן נתתי לאסתר (אסתר ח ז).

(26)

וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם כג
יְרָשָׁה:

(27)

נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי־ כא
שָׁפֶר: בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה כב
עֲלֵי־שׁוּר: